

ศึกษาการบริหารแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านโคกเมือง
ตำบลจรเข้มาก อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์
STUDY ON MANAGEMENT OF AGRO-TOURISM BAN KHOK MUANG
CHORAKHEMAK SUB-DISTRICT, PRAKHONCHAI DISTRICT,
BURIRAM PROVINCE

เกรียงศักดิ์ ทานะเวช, กวีพร ปะกิพอ, จิราพร ดวงเนตร *

Kriengsak Thanawet, Kaveporn Pakipor, Jiraporn Dungnet

E-Mail: nunui20219@gmail.com

ปิยะธิดา เดชนอก, สุกัญญา มะลิมูทวิ *

Piyatida Dechnok, Sukanya Marimutavee

วิศวมาศ ปาลสาร, ภาวิดา แสนวันดี **

Visawamat Palasun, Pawida Sanwandee

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านโคกเมือง 2) เพื่อ ศึกษาการบริหารแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านโคกเมือง 3) เพื่อศึกษาผลที่เกิดขึ้นกับชุมชนบ้านโคกเมืองหลังจากมีการเปิดหมู่บ้านเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 21 คนโดยใช้เครื่องมือการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ พร้อมกับการใช้แบบการสังเกต การรวบรวม ข้อมูลเชิงเอกสารจากการค้นคว้าเอกสารจากแหล่งต่าง ๆ โดยวิเคราะห์ผลการวิจัยด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า จุดเริ่มต้นในการก่อตั้งแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านโคกเมือง คือรางวัลหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง จากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จึงทำให้หมู่บ้านได้ก่อตั้งแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านโคกเมืองขึ้น ประกอบไปฐานการเรียนรู้ 3 ด้าน คือ ด้านเกษตรกรรม ด้านหัตถกรรม และด้านอุตสาหกรรม และนอกจากนี้ยังได้นำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารจัดการ คือ 1) ความพอประมาณ 2) ความมีเหตุผล 3) การมีภูมิคุ้มกัน 4) การพึ่งตนเอง 5) การเสริมสร้างคุณภาพคนให้มีความรู้และคุณธรรมควบคู่ กัน 6) การรวมกลุ่ม 7) การสร้างเครือข่าย และ 8) ความสมดุลและการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งหลังจากที่มีการจัดตั้งแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านโคกเมืองและดำเนินการเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ส่งผลต่อทางด้านเศรษฐกิจ แก่ชาวบ้านในชุมชนมีอาชีพเสริมและมีรายได้เพิ่มขึ้น ในด้านสังคม เกิดการรวมกลุ่มอาชีพของคนในชุมชน ส่งผลให้เกิดความสัมพันธ์อันดีของคนในชุมชนจากการร่วมกันทำกิจกรรมต่างๆ ภายในฐานการเรียนรู้ เป็นต้น

คำสำคัญ: การบริหาร,แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ABSTRACT

The Objective of this research were 1) to study the learning activities within the agricultural center of Khok Muang. 2) Study on the management of agro-tourism in Ban Khok

* นักศึกษาปริญญาตรี หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

** อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

Muang and 3) to study the results with the community of Khok Muang after the village is an agricultural tourism. This study is a qualitative research. The target group was 21. Use structured interviewing tools. Collect information about the history. Learning Activities Management And the results to the community. With the use of observation, data collection from the research of various sources. The research was conducted through descriptive analysis.

The research found that the beginning of the establishment of agricultural tourism in Khok Muang. Is the Sufficiency Economy Village Award? From HRH Princess Maha Chakri Sirindhorn. Therefore, the village has established a tourist center of agriculture in Khok Muang. It consists of 3 learning areas: agriculture, handicrafts and industry. In addition, the philosophy of sufficiency economy is applied to the management. Moderate 2) rationality 3) immunity 4) self-reliance 5) human quality enhancement both knowledge and virtue 6) grouping 7) networking and 8) Developed at the After the establishment of agricultural attractions, Ban Khok Muang and continue to the present. Economic aspects of the villagers in the community have increased. The villagers have more income in the social field, including the occupation of people in the community. This leads to good relationships among people in the community. In the learning base

Keywords: Management, Agro-tourism

บทนำ

การท่องเที่ยวนับเป็นอุตสาหกรรมที่เจริญเติบโตและมีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาทาง เศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย รัฐบาลจึงมีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยการท่องเที่ยว เริ่มเข้ามามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศอย่างจริงจังเป็นครั้งแรก เมื่อมีการบรรจุแผนพัฒนา การท่องเที่ยวไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 เรื่อยมา จนถึงปัจจุบัน (ไกรฤกษ์ ปิ่นแก้ว, 2556) จากนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของ รัฐบาลได้มุ่งส่งเสริมให้ การท่องเที่ยวเป็นรายได้หลักของประเทศให้มากที่สุด และยัง เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนา เศรษฐกิจของประเทศไทย อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้ ก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับประชาชน และนำเงินตราเข้าสู่ประเทศได้ อย่างมหาศาล จึงสนับสนุนการพัฒนาตลาด การท่องเที่ยวให้มีหลากหลายรูปแบบ ได้แก่

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ และการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม เป็นต้น

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวที่ทำให้เกิด การกระจายรายได้สู่ท้องถิ่นทั้งในและนอกภาคการเกษตร โดยเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยว ได้ท่องเที่ยว ชุมชนภาคเกษตรกรรมจากความหลากหลายของผลิตภัณฑ์การเกษตรและ ความสวยงามตามธรรมชาติของเรือกสวนไร่นา เป็นจุดแข็ง ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิง เกษตรในประเทศไทยรวมถึงวิถีชีวิตวัฒนธรรมประเพณีที่น่าสนใจ ซึ่งช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยว เชิงเกษตรได้ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2558)

ชุมชนบ้านโคกเมือง ตำบลจรเข้มาก อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นชุมชนหนึ่งที่ผู้นำชุมชนและประชาชนในชุมชนมีการ

จัดตั้งเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรขึ้น โดยมี การจัดตั้งฐานการเรียนรู้ต่าง ๆ ขึ้น มีการ กำหนดระเบียบแบบแผน กฎกติกา และวิถี ปฏิบัติที่ เพื่อการพัฒนาชุมชนให้ยั่งยืน จึง ส่งผลให้ประชาชนในชุมชนบ้านโคกเมืองมี วิถี ชีวิตแบบพอเพียง เรียบง่าย พึ่งพาและ สามารถสร้างรายได้ให้กับตนเอง ครอบครัว ตลอดจนคนในชุมชนได้ จนกลายเป็นหมู่บ้าน ต้นแบบ และได้รับเริ่มกิจกรรมบ้านพักโฮมสเตย์ เปิดบริการให้กับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทาง มาเที่ยวที่บ้านโคกเมือง และยังได้มีการหยิบ จับเอา วัฒนธรรมต่าง ๆ ของชุมชนมาเป็น สินค้า สร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนเพิ่ม มากขึ้น และการที่ชาวบ้านหลาย ๆ คนมีฝีมือ ในการประดิษฐ์สิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ ไว้ ใช้ เองในครัวเรือน มีความรู้ในเรื่องของการทำ การเกษตร และอื่น ๆ จึงทำให้คนในชุมชนได้ เกิดแนวคิด ในการเปิดหมู่บ้านเป็นแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านโคกเมืองขึ้น เพื่อใช้ เป็นแหล่งเรียนรู้ และพัฒนาอาชีพให้แก่ ประชาชนในชุมชน และผู้ที่สนใจ โดยมีการ แบ่งหน้าที่กันตามความถนัดของแต่ละ บุคคล มีหน่วยงานเข้ามาสนับสนุนด้านงบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตหรือประดิษฐ์ สิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ หาได้จากในชุมชน รวมถึงหน่วยงานภาครัฐและเอกชน นิสิต นักศึกษา สามารถเข้ามาเรียนรู้ และเลือก แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายได้จากแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านโคกเมือง ถือได้ว่าเป็น หมู่บ้านตัวอย่างที่พึ่งพาตนเอง ตามหลัก ปัญญาเศรษฐกิจพอเพียง และดำรงอยู่ได้ใน ยุคโลกแห่งการเปลี่ยนแปลง คณะผู้วิจัยเห็น ควรจำเป็นและสำคัญในการศึกษาเพื่อเก็บ

ข้อมูล ข้อเท็จจริงนำไปสู่การสร้างสังคม ชุมชนแห่งการเรียนรู้ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความเป็นมาของแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านโคกเมือง
2. เพื่อ ศึกษาการบริหารแหล่งท่องเที่ยว เชิงเกษตรบ้านโคกเมือง
3. เพื่อศึกษาผลที่เกิดขึ้นกับชุมชนบ้าน โคกเมืองหลังจากมีมีการเปิดหมู่บ้านเป็น แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง ศึกษาการบริหาร แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านโคกเมือง อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นวิจัยเชิง คุณภาพ (Qualitative Research) เครื่องมือที่ ใช้คือ การใช้แบบสัมภาษณ์และสังเกตในการ เก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยมี กระบวนการขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ชาวบ้านที่มี ส่วนเกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร บ้านโคกเมือง ผู้ที่มีความรู้วิทยากรที่คอยดูแล ประจําอยู่แต่ละฐานการเรียนรู้ซึ่งครอบคลุม บ้านโคกเมืองทั้ง 3 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านโคก เมืองหมู่ที่ 6, 9, 15, ผู้นำชุมชนแต่ละชุมชน และผู้ที่มีประสบการณ์ความรู้เกี่ยวกับการ จัดตั้งกลุ่มเกษตรเชิงท่องเที่ยว
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือใน การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ การสังเกต (Observation) และการสัมภาษณ์ แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.1 การศึกษาเอกสาร (Documentary Studies) เป็นการศึกษาเอกสารตำรา งานวิจัย บทความ จากเอกสาร และหนังสือพิมพ์ต่างๆ เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นตลอดจนแนวทางในการศึกษา

3.2 การสัมภาษณ์ (Interview) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Structured Interview) ทำการเก็บข้อมูล ความเป็นมา และการบริหารจัดการของชุมชนบ้านโคกเมือง

3.3 การสังเกต (Observation) โดยการสังเกตสภาพทั่วไปของชุมชนบ้านโคกเมือง เครื่องมือที่ใช้ในการสังเกตได้แก่ กล้องถ่ายรูป สมุดจดบันทึก วิทยุทัศน์และเทปบันทึกเสียง

4. การจัดทำข้อมูล คณะผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากเอกสารและข้อมูลภาคสนาม (Field Studies) มาแยกหมวดหมู่ตามประเด็นที่ศึกษา วิเคราะห์และสรุปสาระสำคัญของข้อมูล เพื่อตอบคำถามวิจัย ตามที่กำหนด ความมุ่งหมายของการวิจัย นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบความเรียง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล คณะผู้วิจัยนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ตามประเด็นตามความมุ่งหมายการวิจัย และเขียนบรรยายเชิงพรรณนา (Descriptive research) ตามข้อมูลที่พบเห็น โดยการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการสรุปเนื้อหาและจัดระบบของข้อมูลแล้วนำข้อมูลที่ได้ออกมาแยกประเภทของข้อมูลตามประเด็นหัวข้อที่กำหนดไว้และทำความเข้าใจกับข้อมูลต่างๆที่รวบรวมมาได้โดยผู้วิจัยได้วิเคราะห์จากเนื้อหาที่ได้ศึกษามาอย่างละเอียดตามการ

วิเคราะห์คือการนำข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ ข้อมูลที่ได้มาจากการวิเคราะห์เอกสาร ส่วนข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์โดยการจำแนกประเภทของข้อมูลแล้วนำข้อมูลที่ได้ออกมาทำการเปรียบเทียบ และสรุปข้อมูลโดยใช้การบรรยายเชิงพรรณนา

สรุปผลการวิจัย

1. ความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านโคกเมือง

บ้านโคกเมืองเป็นหมู่บ้านที่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาจากหน่วยงานราชการทั้งในระดับ อำเภอและระดับจังหวัดอย่างต่อเนื่องตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ทำให้หมู่บ้านมีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ จนได้รับรางวัลต่าง ๆ มากมาย ทั้งรางวัลระดับจังหวัด จนถึงรางวัลระดับประเทศ และรางวัลที่ถือเป็นจุดเริ่มต้นในการก่อตั้งเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านโคกเมือง คือรางวัลหมู่บ้าน เศรษฐกิจพอเพียง จากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จึงทำให้หมู่บ้านได้ก่อตั้งเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านโคกเมืองขึ้นมา เพื่อเปิดให้ผู้ที่มีความสนใจ ต้องการมาท่องเที่ยว ศึกษาดูงาน วิธีการดำเนินชีวิต ความเป็นอยู่ การทำงาน การประกอบอาชีพ การใช้ชีวิตประจำวันอย่างเรียบง่าย ภูมิปัญญา ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่นักท่องเที่ยว และคณะศึกษาดูงานที่เข้ามาเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านโคกเมือง

2. การบริหารแหล่งท่องเที่ยวเชิง เกษตรบ้านโคกเมือง

**2.1 การบริหารคนหรือสมาชิกใน
แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านโคกเมือง** มีการจัดตั้งคณะกรรมการในการบริหารจัดการ
งานขึ้น โดยนายประสิทธิ์ ลอยประโคน
ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 9 ได้รับเลือกให้เป็นประธาน
แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านโคกเมือง และ
ได้เชิญผู้ใหญ่บ้าน อีกทั้ง 2 หมู่บ้าน ซึ่งได้แก่
ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 6, 15 และ มาร่วมบริหารใน
ตำแหน่งรองประธานอีกด้วย จากนั้นก็ได้สรร
หาคณะทำงานขึ้น ซึ่งจะคัดเลือกตามความ
ถนัดและสามารถของแต่ละบุคคล โดยการ
แบ่งงานเช่นนี้นั้นทำให้งานที่ออกมานั้นมี
ประสิทธิภาพตรงตามความต้องการและความ
ชำนาญในแต่ละสายงาน

**2.2 การบริหารงบประมาณของ
แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านโคกเมือง**
แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของบ้านโคกเมือง
ได้รับเงินสนับสนุนจากธนาคารเพื่อการเกษตร
และสหกรณ์การเกษตร จำนวน 80,000 บาท
ทางคณะกรรมการได้นำมาจัดซื้ออุปกรณ์ที่
จำเป็น เช่น เครื่องเสียง โต๊ะ เก้าอี้ และ
อุปกรณ์อื่นๆ ได้มีการจัดทำบัญชีกลางขึ้น โดย
มีคณะกรรมการ ฝ่ายเหรียญก คือ นางพนิดา
เชียวรัมย์ และมีผู้ช่วยเหรียญก นางสาว
เสาวลักษณ์ นาวมูลตรีปัตตา ทำหน้าที่ดูแล
บัญชีนี้ เป็นบัญชีที่ใช้เป็นเงินทุนและเป็นเงิน
สำรองของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านโคก
เมือง รายรับได้จากการหักเปอร์เซ็นต์
ค่าบริการนักท่องเที่ยว ในด้านค่าที่พักโฮมส
เตย์ ค่าอาหาร และค่าฐานการเรียนรู้ต่าง ๆ
3% ซึ่งจำนวนเงินที่หักไว้ในส่วนนี้จะนำไปใช้
ในการ บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิง

เกษตรต่อไป ซึ่งการเบิกงบประมาณในการใช้
จ่ายแต่ละครั้งจะมีการชี้แจงรายละเอียดในที่
ประชุมและทำเป็นลายลักษณ์อักษรสามารถ
ตรวจสอบได้

**2.3 การบริหารวัตถุดิบที่ใช้ในแหล่ง
ท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านโคกเมือง** แหล่ง
ท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านโคกเมือง เน้นความ
ประหยัด ความพอเพียง นำสิ่งที่มีในชุมชนมา
ใช้ให้เกิดประโยชน์ ฉะนั้นวัตถุดิบที่ใช้ในการ
ผลิตสินค้าภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรใน
แต่ละฐานการเรียนรู้ จึงเป็นสิ่งที่ไม่หาได้ใน
ชุมชนหรือมีการปลูกไว้ในครัวเรือน และมี
วัตถุดิบ หรืออุปกรณ์ที่ไม่สามารถจัดหาได้ จึง
ต้องซื้อมาจากแหล่งซื้อขายภายนอกชุมชน

2.4 กระบวนการบริหารแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านโคกเมือง

ขั้นเริ่มต้น มีการส่งตัวแทนไปอบรม
และศึกษาดูงานจากที่อื่น และนำมาจัดตั้งเป็น
แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรขึ้นในหมู่บ้าน

ขั้นการชักชวน เป็นการชักชวนคน
ในชุมชน คนที่มีความรู้ความสามารถในแต่ละ
ด้าน มาร่วมเป็นสมาชิก

ขั้นการขับเคลื่อน เป็นการประชุม
วางแผนการดำเนินงาน แต่งตั้งคณะกรรมการ
ในการบริหารจัดการงานแต่ฝ่าย โดยใช้หลัก
ประชาธิปไตย มีการเสนอความคิดเห็นร่วมกัน
ตั้งกฎกติกาและข้อบังคับที่เป็นมิตรร่วมกัน

ขั้นการปฏิบัติ ลงมือปฏิบัติกิจกรรม
ตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

ขั้นการสานต่อ เป็นการถ่ายทอดภูมิ
ปัญญาความรู้ ความสามารถต่าง ๆ ให้กับญาติ
พี่น้อง สมาชิก หรือเยาวชนรุ่นใหม่ให้มีการ
อนุรักษ์และสืบต่อไป

3. ผลที่เกิดขึ้นกับชุมชนบ้านโคกเมือง หลังจากเปิดเป็นหมู่บ้านแหล่งท่องเที่ยวเชิง เกษตร

ด้านเศรษฐกิจ ส่งผลให้คนในชุมชนมีอาชีพต่าง ๆ เกิดขึ้นมาจากการที่มีฐานการเรียนรู้มากมาย เช่น อาชีพทอเสื่อกกยกลายทอผ้าไหม ร้านขายของชำ ร้านอาหารตามสั่งแปรรูปผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร บ้านพักโฮมสเตย์ ทำให้ชาวบ้านมีอาชีพ มีงานทำและมีรายได้เสริมจากนักท่องเที่ยวและคณะศึกษาดูงานที่เดินทางมาศึกษาดูงานที่บ้านโคกเมือง

ด้านสังคม การที่เปิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านโคกเมืองส่งผลต่อชุมชนทางด้านสังคมเกิดการรวมกลุ่มอาชีพของคนในชุมชน เกิดความสามัคคี ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนดีมากขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านโคกเมืองใช้วิธีการบริหารเน้นปัจจัยพื้นฐานในการจัดการ ที่เรียกว่า 4 M ซึ่งประกอบไปด้วย คน (Man) คือ เป็นการใช้คนหรือมอบหมายงานให้ตรงกับความสามารถของบุคคล เพื่อให้งานมีประสิทธิภาพตรงตามความต้องการ เงิน (Money) คือ มีการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของชุมชน ซึ่งเงินที่ได้จะนำมาจากการหักเปอร์เซ็นต์การบริการด้านต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และนำเงินนั้นไปใช้ในการบริหารจัดการชุมชนต่อไป วัสดุุดิบ (Materials) เน้นการ ผลิตสินค้าหรือบริการต่าง ๆ ใช้วัสดุดิบที่หาได้ในชุมชนเพื่อเป็นการประหยัด ลดต้นทุนการผลิต และสุดท้ายคือ การจัดการ (Management) เป็นกระบวนการ

บริหารจัดการงาน ด้านต่าง ๆ ตั้งแต่เริ่มก่อตั้งแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านโคกเมือง จนกระทั่งประสบความสำเร็จในปัจจุบัน มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของคนโดยทั่วไปและได้รับรางวัลต่างๆ มากมาย ซึ่ง สอดคล้องกับแนวคิดการจัดการของ วิทยา ด้านอรรถกฐล (2552, น. 48 -52) การบริหาร หมายถึง การดำเนินงานหรือการจัดการใด ๆ ของหน่วยงานของรัฐ และ/หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่เกี่ยวข้องกับ คน สิ่งของ และหน่วยงาน โดยครอบคลุมเรื่องต่าง ๆ เช่น 1. การบริหารคน (Main) 2. การบริหารเงิน (Money) 3. การบริหารวัสดุอุปกรณ์ (Material) 4. การบริหารงานทั่วไป (Management) และ 5. การบริหารจริยธรรม (Morality) เช่นนี้ เป็นการนำ “ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อการ บริหาร” ที่เรียกว่า 5 M

นอกจากนี้แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านโคกเมือง ตำบลจรเข้มาก อำเภอประโคนชัย จังหวัดจัดตั้งขึ้นมาเพื่อสร้างเสริมอาชีพ ใช้ในการฝึกอบรมความรู้แก่ประชาชนในชุมชนเกี่ยวกับการผลิตผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาภายในชุมชน ให้ชาวบ้านมีทักษะในการผลิตผลิตภัณฑ์ เพื่อก่อให้เกิดอาชีพและรายได้เสริม จากเดิมที่จะมีรายได้หลักจากอาชีพทำเกษตรกรรมเพียงอย่างเดียว และได้นำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ร่วมกับการบริหารจัดการชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด เกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงของประเวศ วะสี (2542, น. 73-75) ที่ว่า ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน มีบทบาทเป็นสถานที่ฝึกทักษะความชำนาญด้านอาชีพอื่น ๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนในแต่ละพื้นที่ เพื่อเกษตรกรสามารถฝึกทักษะในการประกอบ อาชีพให้

เหมาะสมกับศักยภาพของตนควบคู่ไปกับ
ประยุกต์วิธีการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับ
แนวทาง เศรษฐกิจพอเพียง ด้วยการสาธิตและ
บรรยายความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาต่าง ๆ ที่มี
อยู่ในชุมชน ให้เป็น ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ
พอเพียงชุมชน ให้ประชาชนได้มาเรียนรู้
ร่วมกัน และนำไปปฏิบัติในพื้นที่ของ ตนเอง

เพื่อผลิตผลิตภัณฑ์เพื่อการอุปโภคและบริโภค
อย่างพอเพียงในครัวเรือนและชุมชน และนำ
ปัญหาและอุปสรรคที่พบ มาพูดคุยและหาแนว
ทางการแก้ไขปัญหาร่วมกันที่ศูนย์การเรียนรู้ฯ
รวมทั้ง ร่วมกันวางแผนพัฒนาชุมชนตามแนว
เศรษฐกิจพอเพียง

แหล่งอ้างอิง

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2558). *การส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร*. สืบค้น 20
ตุลาคม 2561, จาก <http://agrotourism.doae.go.th/12212015.html>
- ไกรฤกษ์ ปิ่นแก้ว. (2556). แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม. สืบค้น 20 ตุลาคม 2561, จาก
<https://tourism-dan1.blogspot.com>
- ประเวศ วะสี. (2542). *เศรษฐกิจพอเพียงและประชาสังคม แนวพลิกพื่นเศรษฐกิจสังคม* (พิมพ์
ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: หมอชาวบ้าน.
- วิทยา ต่านธำรงกุล. (2546). *การบริหาร*. กรุงเทพฯ: เกิร์คเวฟ เอ็ดดูเคชั่น.